

Títol:

Pels camins de la mar nostra. Viatge històric al Mediterrani d'Ulisses

Professorat	Enrique García Riaza
Departament	Ciències Històriques i Teoria de les Arts
Despatx	BG08
Edifici	Ramon Llull
Telèfon	971172010
Correu electrònic	garcia.riaza@uib.es
Tutories	(1er semestre): demanar hora per email, despatx BG08 RLLull

Resum:

Aquest curs ens obre una finestra a l'univers dels exploradors grecs, que van recórrer el Mediterrani obrint noves rutes de comerç fa gairebé tres mil anys. A través de la lectura de relats semilegendaris –com l'Odissea–, tornarem, de la mà d'Ulisses i la seva esposa Penèlope, a una època convulsa, entre palaus, aventures i naufragis, per a reflexionar sobre el rerefons històric dels primers viatges pel Mediterrani.

Durada: 14 hs.

Llengua vehicular: Castellà.

Objectius:

1. Iniciar a l'alumnat en l'àmbit d'estudi i metodologia pròpies de la Història Antiga.
2. Analitzar els orígens de la tradició històrica i literària en el món grec.
3. Estudiar, a partir dels textos literaris i epigràfics, la cultura, la societat, l'estructura política i econòmica de Grècia entre el món micènic i l'aparició de la polis arcaica.
4. Comprendre la significació històrica del fenomen colonial grec.
5. Incidir en la importància de la preservació del nostre patrimoni marítim.

Continguts:

1. La mar que ens uneix: la civilització mediterrània.
2. Història i mite en l'Antiguitat: els poemes homèrics.
3. L'univers fantàstic de l'Odissea.
4. Deesses, princeses i bruixes.
5. Palaus, herois, regals.
6. L'aventura marítima dels grecs: una lectura històrica.
7. Naufrags literaris, naufragis reals: alguns exemples de Balears.

Activitats:

- Exposicions en classe per part del professor, amb suport continu de material audiovisual.
- Lectura comentada de textos clàssics en traducció.
- Elaboració per part de l'alumnat d'un resum dels continguts del curs.

Criteris d'avaluació:

1. Assistència (20%)
2. Participació (40%)
3. Resum final escrit (40%)

Bibliografia de referència:

- (2010ss.): *Odissea. Homer; text grec revisat i apartat crític de Francesc J. Cuartero i Iborra; traducció poètica de Carles Riba; notes a la traducció i mapes de Joan Alberich i Mariné*. Barcelona: Col. Bernat Metge.
- (2004): *Homero. Odisea. Versión de Carlos García Gual*, Madrid: Alianza.
- BOARDMAN, J. (1999): *Los griegos en ultramar: comercio y expansión colonial antes de la era clásica*, Madrid: Alianza.
- DOMÍNGUEZ MONEDERO, A. J. (1991): *La polis y la expansión colonial griega. Siglos VIII-VI*, Madrid: Síntesis.
- FINLEY, M. (1991): *El mundo de Odiseo*, Madrid: Fondo de Cultura Económica.
- GÓMEZ ESPELOSÍN, F. J. (2003): *Los griegos: un legado universal*, Madrid: Alianza.
- VIDAL-NAQUET, P. (2002): *El Món d'Homer: breu història de mitologia grega*, Barcelona: Empúries.

Breu currículum:

Catedràtic d'Història Antiga, Universitat de les Illes Balears.

Va obtenir la llicenciatura en Història, especialitat d'Història Antiga, en la Universitat de Salamanca (1991), i es va doctorar en la Universitat de les Illes Balears (1997). Ampliació d'estudis a l'Institut d'Arqueologia de l'University College de Londres (Curs 1992-1993: Erasmus-predoc.), i estades de recerca (visiting scholar) al Merton College, Universitat d'Oxford (jul. 2014), i al Department d'Estudis Clàssics de la Universitat de Nova York (jul. 2016). Senior Fellow en el Center for Comparative Empire and Transcultural Studies, Universitat d'Hamburg-German Research Foundation (abr.-jun. 2022).

Les seves línies d'investigació són la diplomàcia i el dret de guerra durant l'expansió romanorepublicana, així com la Història Antiga de les Illes Balears. Ha obtingut quatre sexenis de recerca consecutius (en vigor l'últim). Ha estat l'investigador principal de cinc projectes d'R+D+I (Agència Estatal d'Investigació, Govern d'Espanya), i és codirector del Projecte *Arqueomallornauta* (CIM, UB, UCA, UIB), que estudia el vaixell romà de Ses Fontanelles (Mallorca).

És responsable, com a autor, coautor o editor, dels llibres següents: (2000). *Roma y la municipalización de las Baleares*. Palma: UIB (coautor amb María Luisa Sánchez León); (2002). *Celtíberos y Lusitanos frente a Roma: diplomacia y derecho de guerra*. Anejos de Veleia. Vitòria: UPV; (2011). *De fronteras a provincias. Interacción e Integración en Occidente (ss. III-I a.C.)*. Palma: UIB (editor i coautor); (2019). *'In fidem venerunt'. Expresiones de sometimiento a la República Romana en Occidente*. Dykinson. Madrid (editor amb A. M. Sanz i coautor); (2019) *Unidos en armas: coaliciones militares en el Occidente antiguo*. Palma: UIB, Madrid: UAM (editor amb E. Sánchez Moreno i coautor); (2024). *The Materiality of Diplomacy in the Hellenistic-Roman Mediterranean: Gifts, Bribes, Offerings*. Edimburg: EUP (editor amb E. Sánchez Moreno i coautor).

Investigador Principal del Grup de Recerca *Civitas* (UIB). Pertany a la Xarxa *Libera Res Publica (historiadores de la República Romana)* (Agència Estatal d'Investigació, RED2022-134584-T) i a l'Institut de Ciències de l'Antiguitat (ICCA), de la Universitat Autònoma de Madrid. Integrat en el programa de Doctorat en Prehistòria i Ciències de l'Antiguitat de la Universitat de Salamanca.

Ha exercit, entre altres càrrecs acadèmics, de vicedegà de la Facultat de Filosofia (cap d'estudis d'Història), subdirector del Centre d'Estudis de Postgrau i vicerector d'Investigació i Internacionalització de la Universitat de les Illes Balears.